

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 18. Ordinationum impedimenta & irregularitates.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

tiati, insigniter deformes, illegitimè nati, peregrini & ignoti, bigami, irregulares, quavis alio modo suspecti, interditi, excommunicati, amentes, morbo caduco laborantes, energumens, &c. Ex iis præcipua sigillatim explicabimus capite sequenti; nis non repetitis quæ in superioribus explicata sunt.

CAPUT XVIII.

Ordinationum impedimenta & irregularitates.

§. I.

Irregularitas in genere.

137 Irregularitas est impedimentum canonicum, quo quis prohibetur promovetur ad Tonfuram, & Ecclesiasticos Ordines, & in susceptis ministrare. Unde irregularitas non modò Tonfuræ, & Ordinum susceptionem impedit, sed etiam usum horum ante susceptorum, can. *cautandum*, & can. *si quis uxorem* dist. 34. & cap. fin. de temp. ord.

138 Hinc irregularitas impedit susceptionem beneficiorum, paritque incapacitatem ad illa, cap. *Papialis* de Cler. excom. sequiturque ex eo quòd inhabilem efficiat ad Tonfuram. Irregularitas tamen subsequens ipso jure non privat beneficio prius acquisito, nec fructibus & administratione illius; imò ne quidem jurisdictione, cujus actum (modò non sit actus Ordinis, cujusmodi est absolutio à peccatis) non solum valde, sed & licet Clericus irregularis adhuc exercere potest. Rota decis. 195. & Doctores communiter ex cap. *ex parte* de excess. præstat. ubi ne quidem irregularis ex delicto homicidii (quæ irregularitas omnium gravissima est) iudicatur ipso facto depositus à suo beneficio, sed per Judicis sententiam deponendus. Multò ergo minus irregularis ex solo defectu, citra culpam, est ipso facto privatus & depositus; sed hoc solum curandum est Superiori, ut si beneficium ipsius curatum sit, ei de Vicario provideatur, cum assignatione partis fructuum beneficij, cap. *ex parte*, & cap. fin. de Cler. ægrot. nisi ipse Beneficiarius velit resignare. Hoc enim liberè potest.

139 Duplex est irregularitas. Una ex delicto: altera ex defectu. Ista provenit ex aliqua indecentia, citra culpam hominis in eam incurrentis. Illa oritur ex proprio delicto (non veniali, sed mortali: cum enim importet gravissimum incommodum, non imponitur propter leve delictum) quòd prohibitione à Clericatu, Ordinibusque, & eorum ministerio Ecclesia coercere voluit.

140 Irregularitatis ex defectu septem sunt species. Prima est ex defectu animi. Quo modo irregulares sunt amentes, energumens, omninò illiterati, neophyti, id est recenter conversi ab Idololatia, Mahumetismo, vel Judaismo.

141 Secunda ex defectu corporis. Quo modo irregulares sunt membro aliquo mutilati, si sint insigniter deformes; leprosi, epileptici, seu morbo caduco laborantes, hermaphroditi.

142 Tertia ex defectu natalium. Quo modo irregulares sunt filii illegitimi & spurii. Qui tamen detestus per Religiosam sic tollitur professionem, ut professus ad sacros Ordines promoveri possit; sed non ad Prælaturas regulares, nec ad Episcopatum, cap. 1. de fil. Presb.

143 Quarta ex defectu libertatis. Quo modo irregulares sunt servi, & ratiocinis reddendis obligati.

144 Quinta ex defectu ætatis per jura requisitæ.

145 Sexta ex defectu Sacramenti. Quo modo bigami sunt irregulares.

146 Septima ex defectu lenitatis, id est ex homicidio publicè authoritate perpetrato. Quo modo Judices, Regii Cognitores, Notarii causarum capitalium, accusatores & testes sunt irregulares: Canones, quibus omnium supradictorum irregu-

laritas probatur, videri possunt apud Tolctum lib. 1. c. 57. & seqq.

Irregularitatis ex delicto species sunt quinque. 147 Prima est ex iteratione baptismi. Secunda ex indebita susceptione, vel usu Ordinis. Tertia ex hæresi. Quarta ex homicidio illicitè perpetrato. Quinta ex infamia.

148 In irregularitatibus ex defectu Episcopus dispensare non potest, nisi in uno vel altero casu. Potest namque cum illegitimis dispensare ad solos minores Ordines, atque ad Beneficium simplex, non ad curatum, cap. 1. de fil. Presbyter. Ex consuetudine etiam dispensare potest cum bigamo ad minores, & Beneficia simplicia. Sanctus Thomas in 4. dist. 27. q. 3. a. 3. Sylvester verbo *bigamus* q. 7. Rota decis. 447. Azorius p. 2. lib. 3. c. 5.

149 In irregularitatibus verò ex delicto occulto dispensare potest Episcopus, exceptà eà quæ provenit ex homicidio voluntario, exceptis item aliis deductis ad forum contentiosum. Tridentinum sess. 24. c. 6. de reform. In irregularitatibus ex delicto publico solus Papa dispensare potest. Vide tamen infra §. 9.

§. II.

Observanda circa irregularitatem ex epilepsia, seu morbo.

150 **E**O morbo laborantes, si antea ordinati non fuerint, cap. *maritum* dist. 33. sicut & amentes, & lunatici, in perpetuum excluduntur ab Ordinibus. Consuetudo tamen obtinuit, ut irregulares non censentur illi, qui epilepticos affectus experti sunt ante completum decimum quartum ætatis annum (inquit Cabassutius Jur. Can. Theor. & Prax. lib. 5. c. 19. n. 8.) neque in iis haberi solet ratio similitum affectuum, qui in annis infantia contigerunt. Alloqui magna Clericorum & Sacerdotum pars esset irregularis. In teneris enim annis hos affectus permultis contingere, qui deinde provectiores ad sacros Ordines indiscriminatim accedunt, docet experientia. Aitque Hippocrates Aphor. 7. sect. 5. quòd *epilepsia ante pubertatem amissionem recipit: post viginti annos verò quantum annum ferè comitatur ad mortem usque*. Et Aphor. 23. sect. 3. *plurimi pueriles morbi, alii intra dies 40. nonnulli intra 7. menses, quidam intra annos septem, alii ipsi etiam ad pubertatem accedentibus. Qui verò permanserint, neque pueris circa pubertatem, neque seminis cum menstrua erumpant soluti fuerint, inveterascere consueverunt*. Zachias, qui Medicinam Romæ cum magna doctrinâ fama profitebatur, hac de re consultus, sic respondit consil. 59. *cum qui gravi, non autem levi, epilepsia pluries, etiam post puberes annos, correptus est, non tamen esse irregularem, & posse sine dispensatione ordinari, si aliquot annorum spatium symptoma non recurrerit. Ibidemque suadere conatur, Canones, qui contrarium decernere videntur, intelligendos esse de foeda & gravi epilepsia, quæ post pubertatem est ferè insanabilis. Sed Zachias refragatur, & tutius esse ducimus, & Canonum præscriptis conformius, omnes verè epilepticas affectiones, quæ post pubertatis annos contingunt, irregularitati adscribere; exiguum tamen, aut nullam habendam esse rationem earum, quæ impuberibus contigerunt. Hoculque Cabassutius.*

151 Quando autem, post susceptam Ordinationem, epilepticus seu caducus morbus supervenit, eo laborantes non permittuntur ministrare, nisi eo liberati fuerint, can. *usquequò ead.* dist. Et quidem in toto liberati, ministrare permittuntur, sicut & amentes, & energumens. Qui tamen ne post totalem quidem liberationem promoveantur, semel in furiam lapsi, can. *siquis* §. *sicut ergo* 15. q. 5. Quòd

si non constet, quempiam caduco morbo laborasse, sed de eo dubitetur, conceditur probatio per 30. dies. Dum autem constat laborasse, ad cognitionem liberationis requiritur probatio per annum, can. *communiter*, & ibi Glossa dist. 33.

152 Quando vero quis in totum liberatus non est à morbo caduco, distinctione opus est (inquit Toletus lib. 1. cap. 64. n. 12.) Aut enim frequenter eo morbo corripitur, aut raro? Si frequenter, ministrare non potest, can. *in suis* 7. q. 2. Si raro (ut semel in mense, secundum Cabassutum) & ne tunc quidem ministrare permittitur, si corripitur cum confusa vocis emissione, & spumæ jactatione. Si absque his accidentibus, permittitur ministrare cum coadjutore Sacerdote, qui ministerium suppleat, casu quo post inchoatum Canonem deficeret, can. *illud* 7. q. 1. Estque eadem distinctio de lunatico & amente, inquit Toletus. Dæmoniacus autem ministrare non permittitur, nisi totaliter liberatus. Quia majus in eo scandalum. Toletus ibidem.

153 Nec refert, quid epilepticus morbum præsentiat, antequam eo corripatur, si equidem corripatur cum spuma, confusa voce, &c. Lessius in Consil. verbo *missa* c. 7. Videri potest can. *in litteris* 7. q. 1. & can. *nuper* ibidem.

§. III.

Observanda circa hermaphroditos & mutilatos.

154 Toletus & Fornarius negant hermaphroditos esse irregulares, si in ipsis prævaleat sexus virilis. Sed contrarium ex jure probat Suarez de Censur. disput. 52. sect. 2. sequiturque Bonacina ibidem disp. 7. q. 2. n. 15.

155 Irregularis est qui se castravit, vel etiam se castrari permisit ob cantum, vel ob castitatem, ut fecisse legitur Origenes, propterea à SS. Patribus & Conciliis reprehensus. Sed si permittit ex causa licita, v. g. dum Medicus id necessarium judicat ad curationem morbi, non efficitur irregularis, can. *siquis absciderit*, & can. *siquis se* dist. 35. & cap. *siquis casti* de corp. vitiat.

156 Siquis suâ culpâ gravi, membro aliquo (licet invisibili) mutilaretur, etiam membro occulto, & citra notabilem deformitatem, vel impedimentum usus Ordinis, equidem irregularis efficeretur, can. fin. dist. 35. Et ita Navarrus & Doctores communiter, exemplificantes in eo cui, in adulterio deprehenso, virilia in poenam vel vindictam exciderentur.

157 Denique quisvis alius corporis defectus causat irregularitatem, qui vel notabilem inducit deformitatem, ut abscissio nasi; vel impedit usum Ordinis, ut cæcitas. Sola carentia visus in oculo sinistro (qui Canonis oculus dici solet) non efficit irregularem, si ita prævaleat oculus dexter, ut sine indecentia possit Canonem de altari legere. Ita Cabassutus n. 13. post Navarrum, Lessium, &c. Judicium autem deformitatis aut defectus corporis ad irregularitatem inducendam, vel non, pertinet ad Episcopum, c. 2. de corp. vitiat. Sylvester verb. *corpore vitiat* q. 1. & Doctores communiter.

158 Porro quisvis, ob corporis defectum, impeditur à susceptione Ordinis Sacerdotalis, juxta Angelum, Ugolinum, Avilam, & Doctores communiter, impeditur etiam à susceptione Ordinum inferiorum. Tamen Paludanus, Sairus, alique pauci dissentiant. Sed qui post susceptum Sacerdotium evasit irregularis quoad Missæ celebrationem, quia v. g. amisit pollicem, indicem, vel oculos, non idèd prohibetur exercere alia munia, ad quæ superest ipsi habitus. Et idèd potest adhuc confessiones excipere. Cabassutus n. 15.

§. IV.

Observanda circa bigamos.

EX triplici bigamia oritur irregularitas, scilicet 159
EX vera, interpretativa & similitudinaria. Vera est in eo qui duas successivè duxit uxores. Interpretativa in eo qui unicam duxit, sed viduam, vel ab alio vitiatam, vel duxit virginem, quæ post matrimonium adulterata est, si post adulterium eam cognoverit, can. *si unus*, & can. *Laici* dist. 34. Similitudinaria est in eo qui post solemne votum, sive sacri Ordinis, sive Religiosæ professionis, matrimonium duxit & consummavit, sive validè ex dispensatione Papæ (in sententia multorum) sive invalidè, can. *quatuor* 27. q. 1. & cap. *nuper*, & cap. fin. de bigam. Ratio irregularitatis ex triplici illa bigamia est defectus Sacramenti, id est mysticæ significationis, seu conformitatis cum mysticis nuptiis Christi & Ecclesiæ (unicæ, perpetuæ, & incorruptæ Sponsæ) quarum imaginem referunt Christianorum nuptiæ. Et idèd irregularitas ex bigamia non contrahitur ex multis matrimoniiis ratis, si solum sit unum consummatum, cum virgine. Quia licet matrimonium ratum referat imaginem unionis Christi cum Ecclesiâ, quæ ex gratia & charitate resultat; non tamen imaginem unionis, quæ per divini Verbi Incarnationem facta est. Solum Papam cum bigamis, etiam in Ordine ad Tonsuram & minores Ordines, dispensare posse, non Episcopum, constat ex declaratione Sixti V. & S. Congregationis apud Romanam ad cap. *quoniam* de Consecrationib. n. 32.

§. V.

Observanda circa defectum lenitatis.

IRregularitas ex defectu lenitatis provenit ex 160
LICITA occisione, vel mutilatione voluntaria hominis; qualis fit à Judice, Apparitore, carnifice, (dum suo jure funguntur officio) necnon ab accusatore; denuntiatore & teste in causa sanguinis, sicut & à mittibus in bello justo, can. *siqui viduam* dist. 30. & cap. in *Archiepiscopum* de captor. cap. fin. ne Cler. vel Monach. in 6. & Clem. un. de homicid.

Potest tamen Episcopus, & quisvis Clericus tot jurisdictionem obtinet temporalem, absque periculo irregularitatis, Bailivo suo injungere, ut veritatem inquirens super homicidio, vel alio crimine in sua jurisdictione commissio, iustitia debitum exequatur, tamen Bailivus inde processerit ad poenam sanguinis, cap. *Episcopus* ne Clerici & Monachi.

Possunt etiam Clerici, absque metu irregularitatis, de injuriis damnisque sibi illatis, querelas contra malefactores suos deponere apud Judicem, & emendam deposcere, etiam si Judex mortem ipsis illaturus sit, iustitia exigente: *modi protestantur expresse, quod vindictam, seu poenam sanguinis non intendunt. Alioquin, si Prelati, aut Clerici, propter metum hujusmodi, quia Judex ad poenam sanguinis posset procedere, de suis malefactoribus taliter conqueri non audent, daretur plerisque materia trucidandi eosdem, & ipsorum bona liberè deprædandi, ait Bonifacius VIII. cap. Prelati de homicid. in 6. Si tamen sic conquirentes mortem intenderent, in foro conscientie irregulares essent, quibuscumque verbis intentionem istam dissimularent, licet Ecclesia in foro externo ipsos ab Ordine susceptione vel usu non prohiberet, nisi istam intentionem ipsorum confessione vel probatione compertam haberet. Cardinalis Ostiensis in Sum. tit. de homicid. §. 4. n. 5.*

Nec illi Clerici idèd sunt irregulares, qui auctoritates sunt, ut capiatur malefactor, etiam si malefactor à capiente occidatur. Quia de licito opere *confutim*

consilium dederunt, nec occisionem fuggererunt, vel fuaserunt, vel iusserunt. Innocentius IV. in cap. ad audientiam extr. de homicid.

164 Idem dicendum de Sacerdote, qui flagitiorum repressionem intendens, suadet Principi ut legem ferat, quâ certorum criminum rei, morte digni, capite plectantur. Quia per generalem illam suasionem dici nequit causa mortis, nisi remota, can. delatori §. q. 6. Et ita docent Ugolinus, Avila, Suarez, Bonacina, Caballutius, &c.

165 Idem rursus dicendum de Confessario, reum juridicè interrogatum urgente, ut suum capitale crimen Judici legitime interroganti confiteatur. Cum enim reus ad hoc in conscientia teneatur, Confessarius in hoc sanguit officio suo. Sicut & dum recusat absolutionem Magistratu, secundum leges punire nolenti malefactorem, quem lex jubet morte plecti, dummodò generatim loquatur, ut puniat secundum legem, nec specificè exprimat mortis penam. Caballutius citato c. 19. n. 17.

166 Ut autem accusans, seu querelam apud Judicem Laicum deponens in materia criminis capitalis, ab irregularitate sit immunis, duas conditiones requirit Caballutius n. 19. id colligens ex citato cap. Prælati. Prima est, ut accuset de injuria sibi, suisque rebus illata; non verò de illata alteri. Secunda, ut expresse protestetur ut supra n. 162. Ita verò protestatio, si fiet ab ipso ut teste, nihil ipsi proderit (inquit) cum enim nullus esse queat testis in causa propria, intervenit in causa aliena. Prodest tamen ipsi, si accuset violatorem Ecclesiæ suæ. Quia propriæ Ecclesiæ causa ad eum pertinet. Aliena proinde non est respectu ipsius. Ita (inquit) Bonacina & am communiter, idem docentes de Clerico, qui (cum dicta protestatione) revelat patriæ prodicionem. Quia salus patriæ ad omnes & singulos adeo pertinet, ut omnes & singuli exterminium illius, jure naturæ pro posse impedire teneantur.

167 Clericus nequit esse testis in causa sanguinis, cap. bis à quibus 23. q. 8. In Gallia tamen (secundum mores & usum regni) non censentur irregulares testes à Judice compelli, nisi nec Notarii, ut tradit Jurisprudentia Gallorum apud Natalem Alexandrum Theol. Dogmat. & Moral. to. 5. l. 2. c. 4. n. 9. n. 1. Quod tamen aliarum Ecclesiarum legibus & moribus non præjudicat, ubi Clerici ad id compelli jure non possunt, quamvis de licentia sui Superioris testificari possint, ad oppressi innocentis liberationem, non obitante quòd inde (præter ipsorum intentionem) calumniatoris mors sequatur. Quia per accidens sequitur respectu ipsorum. Non enim intendunt calumniatoris penam, sed solam innocentis calumniosè accusati liberationem. Bonacina de irregularit. disp. 7. q. 4. p. 3. n. 4. post Suarez, Ugolinum, Sarrum, &c.

168 Neque irregulares sunt Laici Medici aut Chirurgi, dum juxta suæ artis regulam ad totius conservationem, membrum resecant, vel resecari mandant. Sed irregularitatem ex delicto incurrunt, si per gravem culpam ipsorum homo interiret, vel mutilaretur. Ad ejus periculum præcavendum, Clerici, sacris Ordinibus initiati, chirurgicam artem exercere prohibentur; cap. sententiam sanguinis, ne Clerici vel Monach. & cap. tua nos extra de homicid.

169 Et verò irregularis efficitur Clericus exereens chirurgiam, si mors ægroti ex operatione ipsius vel indelicè sequatur, tamen si in arte peritus, debitamque adhibuerit diligentiam ne sequeretur. Sic rescripsit Innocentius III. cap. tua nos citato, in causa Monachi Sacerdotis, qui mulierem a tumore gutturis curare volens, tumorem ferro aperuerat, monens ipsam ne se vento exponeret.

Quod monitum cum ipsa neglexisset, aperto guttore, sanguineque copiose effluente mortua est: Licet (inquit Pontifex) ipse Monachus multum deliquerit, alienum officium usurpando, quod sibi minime congruebat; si tamen causâ pietatis, & non cupiditatis id egeris, & peritus eras in exercitio chirurgiæ, omnemque studium, quam debuit, diligentiam adhibere; non est, ex eo quod per culpam mulieris contra consilium ejus accidit, adeo reprobandus, quòd non, post satisfactionem condignam, cum eo misericorditer agi possit, ut divina valeat celebrare. Alioquin interdicienda est ei Sacerdotalis Ordinis executio de rigore.

Quæstio superest de occidente injustum aggressorem, non solius fama, temporaliumvè bonorum, sed propriæ vitæ, cum moderamine inculpata tutela, an ex hoc irregularis efficitur?

Non est dubium quòd sic, si dictum moderamen excederet. Et licet aliqui Recentiores irregularem non censent occidentem injustum in vasorem propriæ fama, vel bonorum, dum aliter defendi nequeant. Contrarium tamen meritiò docent graviores sanioresque Doctores; imò contrarium Alexander III. docet cap. suscepimus extr. de homicid. ubi duos Monachos reos declarat, qui latrones ligaverant, à quibus noctu ingressi in personis afflicti erant, propriisque vestimentis spoliati fuerant. Dum verò eorum unus rem Abbati delaturus, eos ligatos in custodia alterius fratris reliquisset, & interea fures sese solvere niterentur, eos ipse (ne ab ipsis occideretur) occidit. Ilum Pontifex irregularem declarat, hæc ratione: quoniam expediebat potius post tunicam relinquere pallium, & rerum sustinere jacturam, latrones dimittendo, quam pro conservandis vilibus rebus & transitoris tam acriter in alios exardescere. Et utrumque jubet penitentiam subijci: quia constat latrones, contra mandatum Ecclesiasticum, ex utroque ope interfecos. Videri potest Fagnanus ibi.

Occidentem tamen, cum dicto moderamine, 171 injustum aggressorem vitæ suæ, ex hoc irregularitatem non incurrit, communis sententia docet, colligiturque ex cap. significasti extr. de homicidio, atque expresse ex Clementina si furiosus de homicidio, ubi habetur, irregularitatem non incurri ab eo qui mortem alter vitare non valens, suam occidit vel mutilat injuriam.

Eam quidem qui occidit injustum aggressorem alienæ vitæ, etiam patris, filii, fratris, uxoris, non valens alter ipsis succurrere, irregularem esse putat Glossa, Sylvester, Navarrus (apud Caballutium n. 24.) sed (ipso teste) negant hoc Covarruvias, Navarra, Suarez, Lessius, Bonacina, Coninck, &c. Quia nullo jure generatim statuitur illum esse irregularem, qui quacumque actione hominem occidit, ad necessariam suæ vel alienæ vitæ defensionem. Imò contrarium colligitur ex cap. ex litteris de homicid.

§. VI.

Observanda circa irregularitatem ex delicto.

173 D lxi §. 1. cum æquiore & communiore sententia, ad incurrendam irregularitatem ex delicto requirit mortale delictum. Quia irregularitas ex delicto est gravis & valde gravis pena. Pena autem debet esse proportionata delicto, cap. falsis de pœnis in 6. Ergo ubi gravis pena, oportet grave esse delictum. Ita Sotus, Navarra, Suarez, &c.

174 Præterea ad eam incurrendam requiritur delictum actu externo consummatum. Quia Canon ultimus 15. q. 1. factum requirit, non solam voluntatem.

175 Porro delicta, ex quibus irregularitas incurritur, sunt 1°, hæresis vel apostasia à fide, can. qui in

- aliquo dist. 51. can. *quibus* de Consecr. dist. 4. Et hæc extenditur ad filios ipsorum, nisi constet parentes ante mortem conversos fuisse, cap. *statusam* de hæret. in 6. ibi: *qui tales esse vel decessisse probantur.*
- 176 2°. iteratio baptismi: quicumque enim sacrum baptismum iterarunt, vel iterationi ministrarunt, irregulares sunt, cap. *ex litterarum* extr. de apollatis & *reiterantibus* baptismi.
- 177 3°. indebita sacri Ordinis susceptio, vel executio: ratione cujus irregulares sunt quicumque ad suscipiendos sacros Ordines non approbati nec vocati obrepserunt, cap. *veniens ad nos* extr. de excof. Prælat. Item qui majori excommunicatione, vel aliâ censurâ ligati, Ordines susceperunt, vel in eis ministrarunt, cap. *cum illorum* extr. de sent. excom. & toto titulo de Clerico excom. de pos. vel interd. ministr. Item qui ministrant in Ordine quo carent, c. 1. & 2. de Cler. non ordin. ministr.
- 178 Quartum & præcipuum delictum est illicitum homicidium, vel mutilatio: ratione cujus irregulares sunt, tam qui illud mandant, vel consulunt, quam qui exequuntur, vel executori auxilium aut defensionem præstant, can. *Clericum*, & can. *miror* dist. 50. cap. *suscipimus*, & cap. de *caetero* extr. de homicid. voluntar. & casual. Si tamen mandans, quantum in se est, efficaciter revocaverit mandatum ante executionem, non erit irregularis, etiam si mandatarus, post revocationem, eundem perrexerit ad executionem. Ita Doctores communiter: aliter sentientes de consulente, qui similiter consilium revocavit. Ratio disparitatis est, quia mandatum est in gratiam & commodum mandantis; consilium verò in gratiam & commodum ejus cui datur: ideoque consilii influxus manet, etiam revocato consilio; secus influxus mandati, eo revocato. Dispositio enim ejus, quod nostra interest, nostro, non alieno subest arbitrio; secus dispositio ejus quod nostra non interest, sed alterius, qui ob proprium interesse, adhuc post consilii revocationem, movetur consilio sibi dato.
- 179 Collige ex dictis procurantem abortum factis animati irregularem esse; utpote verum homicidam.
- 180 Ad irregularitatem ex mutilatione culpabili, Covarruvias, Navarra, Suarez, & Cabassutius requirunt mutilationem partis, quæ per se habet distinctum & completum in corpore officium, qualis est manus, pes, &c. non verò digitus, aures, nares. Sed verius Cajetanus & Sotus sufficere putant abscissionem cujuscumque partis, ad corporis integritatem spectantis, etiam digiti. Idque Iveninus probat ex Innocentio I. epist. 4. cap. 1. Nec ad eam incurendam sufficit aliquem ita cadere, seu verberare, ut aliquod membrum reddatur inutile; sed necesse est ut abscindatur, vel ita tabescat, ut necesse sit illud amputare. Cabassutius c. 20. n. 7. cum Soto, Navarra, Suarez, Avila, Coninck.
- 181 Ex fortuito etiam homicidio vel mutilatione irregularitas contrahitur, dum aliquis, dans operam rei illicitæ, hominem fortuito occidit, vel mutilavit, cap. *continebatur* extr. de homicid. voluntar. & casual. Ad hoc tamen ex dictis n. 173. requiritur, ut dando operam rei illicitæ mortaliter deliquerit, seu latam culpam commiserit, saltem debitam diligentiam omitiendo, ut colligitur ex cap. fin. de homicid. necnon ex cap. *que sitam* de pœnit. ubi decernitur parentes, quorum aliqua negligentia infans noctu inter dormiendum ab ipsis oppressus est, non esse irregulares, nisi ea negligentia fuerit studiosa.
- 182 Sunt etiam qui irregularitatem ex homicidio casuali, & non intento, tunc solum contrahi putant, dum opus illicitum, ex quo sequitur, invol-
- vebat in se periculum homicidii. Ita Sotus, Navarra, Valentia, Coninck. Sed contrarium dicendum videtur cum Sylvestro, verbo *homicidium* n. 2. & Cajetano 2. 2. q. 64. a. 8. Alias irregularitatem non contraxisset sacerdos, de quo num. 169. Contrarium tamen rescipit Innocentius III. ut ibi visum est. Nec eam contraheret Clericus inter veniendum, telum vibrans in feram, omni adhibita diligentia, ne hominem interficiat: quem tamen casu ibi transeuntem, vel latentem interfecit. At contrarium etiam declaratur cap. *continebatur* extr. de homicid. voluntar. & casual. hæc solâ ratione, quia hominem interfecit dando operam rei illicitæ, id est venationi, Clericus interdicitur. Quod non solum ratione periculi ibi decernitur: cum ne ipsis quidem Laicis venari licitum sit cum morali periculo homicidii. Denique irregularis est, qui rixam illicitam cum altero habuit, si amici ejus fortè advenientes occiderint illum ejus intuitu, tamen præter ipsius voluntatem. Quia rei illicitæ operam dedit: tamen rixa illa ex se non involveret periculum homicidii.
- Hinc etiam cap. *Presbyter* extr. de homic. irregularis decernitur Sacerdos, qui puerum intuitu disciplina percussit in capite, si ex ipsa percussione inseruit, vel aliam infirmitatem incurrerit, de qua noscitur expressè. Et qui mandat aliquem verberari, licet expressè invidet, ne occidatur ulcervetus, vel membro aliquo mutiletur, irregularis efficitur, si mandatarus, fines mandati excedens, mutilet, vel occidat. Cum mandans in culpa fuerit, hoc evenire posse debuerit cogitare. Ita Bonifacius VIII. cap. 15 qui de homicid. in 6.
- Similiter irregularis est, qui absque consilio Medici, potionem dedit infirmo, qui deiecit mortuus est, tamen bono animo dederit. Quia cum non esset peritus artis, dedit operam rei illicitæ, ex qua periculum prævidere debuit, cap. *ita nos* extr. de homicid. Et idem dicendum de custodiendis infirmum, si, contra vel præter Medici præceptum, dent ei aquam vel vinum, unde mors ipsius sequatur; vel morti proximum loco movent, quo fit ut citius moriatur, nisi debitam adhibuerit diligentiam ne hoc contingeret. Ita Natalis Alexander ubi supra a. 9. in fine. Unde Franciscus Arauxo tr. 3. q. 21. casu 10. irregularem censuit quemdam Ordinis sui, qui alium ejusdem Ordinis Fratrem, extra Conventum moribundum, contra Medici judicium, curri impolitum, misit ad Conventum, quo pervenisset, statim mortuus est. Quia infirmum exposuit periculo mortis ictibus curris.
- Scio nonnullos circa præmissa benignius sentire. Quos inter Gobat de Sacram. tr. 8. n. 665. censet 1°. cum nonnullis aliis, nullum crimen, quamlibet enorme, excepto homicidio, inducere irregularitatem, nisi sit notorium. Sed in eo ipse, sicut & in multis aliis, nimis laxus est, contrariumque Suarez to. 5. in 3. p. disp. 31. sect. 1. n. 68. probat cum communi. Enimverò Tridentinum aperte supponit contrarium, dum sess. 24. c. 6. de reformatione Episcopis facultatem dispensandi in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus, exceptâ eâ qua oritur ex homicidio voluntario, &c.
- 2° censet cum Palao & Diana p. 4. tr. 2. resol. 87. nullum crimen inducere reipsâ irregularitatem, in foro conscientiæ, nisi patratior illius criminis sciat irregularitatem esse illi annexam. Et hoc (inquit) extendit Diana ad id ignorantem ex negligentia crassa, excipiens tamen homicidium. Sed & ista videtur laxitas nimia. Enimverò si annexa irregularitatis scientia non requiritur in homicidio, cur potius in aliis? Casuistæ isti homicidium non excipiunt, cum aiunt, nec excommunicationem, nec

nec suspensionem incurri, nisi a scientibus censuram istam annexam esse adui quem exercet. Igitur a censuris istis perpetim arguunt ad irregularitatem ex delicto.

187 3º. censet in dubio facti, quando dubitas an commiseris aliquod ex his criminibus, quibus irregularitas est annexa, posse te, siante illo dubio, gerere pro non irregulari; solo excepto dubio facti de homicidio. Istud videri posset aequitati satis consonum. Quia odia sunt restringenda. Et dum partium iura sunt obscura, reo favendum. Et quia nulla irregularitas incurritur, nisi in casibus jure expressis, cap. si qui de sent. excom. Nusquam autem in jure exprimi videtur, dubium de aliis delictis, quam de homicidio, debere se gerere pro irregulari, sed de solo eo qui dubitat de patrato homicidio, cap. significasti & cap. ad audientiam de homicid.

188 Nihilominus preferenda est contraria sententia veterum Theologorum, quæ & communis est Canonistarum, in eo utique dubio facti, in foro conscientie, tutiorem partem esse sequendam in praxi, quidquid sit de foro exteriori. In foro namque conscientie regula de tutiori parte in dubio sequenda procedit in omni materia, in qua subesse potest peccatum (uti coram Deo subesse potest, si quis irregularis, excommunicatus, &c. celebret) prout fuse à nobis ostensum est to. l. l. 11. probatque Pagnanus ad cap. ne imitari de Constitut. n. 210. & seqq. & ad cap. ad audientiam de homicid. n. 2. & seqq. Et revera regula, in qua se fundant Pontifices in cit. cap. significasti, & cap. ad audientiam, quod utique in dubio, ubi veritur animæ periculum, via sit eligenda tutior, generalis est, in omni materia procedens: cum sit juris divini & naturalis. Citati verò Canones significasti, & ad audientiam, sicut loquuntur in materia irregularitatis ex homicidio (quia ita contigit casus, quem ibi Pontifices resolvunt) decisionem tamen non deducunt ex speciali indecentia celebrandi post homicidium fortè commissam, sed deducunt ex dicta regula universali juris naturalis & divini. Et idem extendendi sunt ad latitudinem istius regulæ, seu rationis. Quia quoad eumque ratio legis, vel canonis, est amplior vel generalior dicto, seu dispositio, tunc ad amplitudinem rationis extenditur ipsa dispositio. L. regula §. fin. ff. de jur. & fact. ignor. Et L. nomen debitoris §. fin. ff. de leg. 3. cum concord. Et hoc maxime procedit ubi agitur de securitate anime; tunc enim lex, etiam penalis, dicitur favorabilis, & extendenda ex rationis identitate, ut in cap. penult. qui sibi sine legitimi, prout adnotarunt Hostiens. in fin. Andreas n. 5. & seq. Præpositus n. 3. Bartolus & Doctores in Auth. Sacramenta puberum C. si advers. vendit. Et ita citatos Canones intelligunt Expositores, ex eis regulam generalem colligentes, quod in omnibus dubiis, spectantibus ad animæ salutem, & ubi agitur de materia peccati, pars tutior eligenda sit. Ita Canonista apud Pagnanum ad cit. cap. ne imitari n. 223. & cum ipsi S. Thomas, Scotus, Angelus, Sylvester, Fabiana, Navarrus, ibidem à Pagnano relati. Et verò cum ratio illa de tutiore parte eligenda, ad evitandum peccati periculum, expressa sit in Canone, ubicumque viget illa ratio, casus dicitur à jure expressus, ut ex Calderino consil. 147. Pagnanus ait ibidem.

189 4º. censet generatim, eos qui assistunt, aut interviunt agris, non debere quidquam profus apprehendere de irregularitate, ejusque periculo, dum charitatis causa eos, etiam in ultimo vita constitutos, movent in lecto, ut quietus cubent, vel edunt aut potam ipsis ministrant, &c. Sed de ista charitate, proximum exponendum esse periculo accelerando mortis, ut quietus cubet, &c.?

Tom. III.

In eo proinde sequendum quod n. 184. dictum est.

Ex dictis sequitur, Medicum, rationabiliter dubium, an agrotus gravi sua culpa interierit, sine dispensatione ordinari non posse. Uti nec eum, qui cum abortum cum effectu procuraverit, dubius est an fetus esset animatus. Ita Caballotius n. 13. Qui etiam n. 14. bene observat, communem esse Canonistarum sententiam, dubium quidem facti homicidii à sacro ministerio cessare debere; sed propriis beneficiis spoliandum non esse. Quia Canones ad audientiam, & significasti, dubium irregularitatis effectum non extendunt nisi ad prohibendum sacrum ministerium.

§. VII.

Observanda circa irregularitatem ex infamia.

191 Inter irregularitates ex delicto, ea recenseri solent quæ provenit ex infamia, quamvis infamia aliqua do contingat absque vero delicto, licet non absque præsumpto. Siquidem infamia duplex est, una juris, quam ad sententiam Judicis contrahit, quisquis in judicio Ecclesiastico declaratur reus criminis infamiam inducentis, vel in judicio seculari, capitali pœnâ, exilio, carcere, vel ad triremes damnatus est. Altera facti, quam gravia quædam delicta suo auctori inurunt, dum notoria sunt, & pervulgata. Et hæc tollitur notoria morum emendatione. Sed juris infamia solum tollitur Canonica purgatione, vel Apostolica dispensatione.

Utamque infamiam comitatur irregularitas, ut constat ex can. infame 6. q. 1.

193 Quamobrem innocens, si, falsis testimoniis, præsumptionibus, & probationibus oppressus, damnatus fuerit ut reus criminis, suo auctori infamiam inferentis, tenetur in foro exteriori pro irregulari se gerere, quousque innocentiam suam probaverit, & sententiâ legitimi Judicis fuerit absolutus, vel à Sede Apostolica dispensatus. Quod donec consecutus fuerit, judicatur incapax Ordinis, beneficiorum & jurisdictionis 2. q. 5. per totam, & toto tit. de purgat. can.

194 Proinde si quis exilio damnatus fuerit ob stuprum, etiam si infontem & per calumniam oppressum contulerit, debet se in foro exteriori pro irregulari gerere. Sicut & ille, qui in Monasterio suo carcere damnatus, & reclusus fuit, quamdiu integra manet sententia, etiam si eam iuquam esse causetur. Videri possunt Caballotius n. 3. & Natalis Alexander a. 10.

CAPUT XIX.

Mali ordinatum pœna.

195 PRIMO suspensionis pœnam incurrit, qui ab alio Episcopo sine dimissionis proprii Ordinarii majores Ordines suscipit. Pius II. extrav. cum ex factorum. Quæ quidem suspensio durat usque dum proprius Episcopus usum Ordinis ipsi permittat.

196 2º. perpetua suspensionis pœnam ipso facto incurrit, qui sacrum Ordinem ante legitimam statem scienter suscipit. Pius II. ibidem. Secus si bona fide secutus fidem parentum. Quo tamen casu mortaliter peccabit, & irregularitatem incurret, si, errore detecto, ante legitimam ætatem actum Ordinis exereuerit. Ita Navarrus, Marchantius & alii contra Layman, Eicobarium, Gobat.

197 3º. eandem suspensionem incurrit, qui se ordinari permittit extra tempora, ita ut sacro Ordine taliter suscepto ui licite non possit. Pius II. ibidem.

198 4º. qui duos sacros Ordines uno die suscipit, incurrit suspensionem sententiæ ferendæ, non lata. Cap. Litteras de temp. ordin. Suspensionem

0000